

POHJOISMAISELLE MALLILLE KYSYNTÄÄ PANKKIVALVONNASSA

Euroopan pankkivalvojen komitea (CEBS) julkaisi joulukuun lopussa rajat ylittäviä pankkeja ja pankkiryhmiä koskevat valvontaperiaatteet sekä valvonnan järjestämistä koskevan sopimusmallin. Mallia voidaan käyttää pankkiryhmää koskevan sopimuksen laatimisessa.

FATF:N MAATARKASTUSRAPORTTI JA UUSI RAHANPESULAKI

FATF teki maatarkastuksen Suomessa vuonna 2007. FATF piti Suomen rahanpesun ja terrorismin rahoituksen vastaista lainsäädäntöä ja toimintaa melko tehokkaana, mutta teki useita parannusehdotuksia. Suurin osa puutteista korjaantuu uuden rahanpesulain myötä.

RISKIEN JA EPÄVARMUUSTEKIJÖIDEN KUVAUKSET

PAKOLLISIA MYÖS OSAVUOSIKATSAUKSISSA

Vuosi sitten voimaan tullut arvopaperimarkkinalain (AML) muutos edellyttää listayhtiöiden kuvaavan osavuosikatsauksissaan liiketoimintaan liittyviä merkittäviä lähiajan riskejä ja epävarmuustekijöitä. Ratan viime syksynä tekemä selvitys osoitti, että kuvaus riskeistä puuttui vuoden 2007 ensimmäisestä osavuosikatsauksesta 19 yhtiöltä ja vielä toisestakin osavuosikatsauksesta kuudelta yhtiöltä. Selvityksessä oli mukana 70 listayhtiötä.

POHJOISMAISELLE MALLILLE KYSYNTÄÄ PANKKIVALVONNASSA

Rata on ollut aktiivisesti rakentamassa EU-valvojen yhteistyömallia, jossa on hyödynnetty hyvät kokemukset pitkästä pohjoismaisten valvojen välisestä yhteistyöstä. Suomen, Ruotsin, Tanskan ja Norjan pankkivalvojat ovat tehneet Nordean valvonnassa yhteistyötä jo yhdeksän vuotta. Nordea on erinomainen esimerkki kansainvälisestä valvottavasta. Pankilla on merkittävää toimintaa neljässä Pohjoismaassa.

CEBS on strategiansa mukaisesti alkanut keskittyä valvontayhteistyön kehittämiseen ja valvontakäytäntöjen yhtenäistämiseen. Sääntelytyö on nyt taka-alalla. CEBS pyrkii hakemaan parhaita valvontakäytänteitä, joita otetaan laajaan käyttöön EU:ssa.

Valvontatyöstä sovitaan kollegioissa

CEBSin malli perustuu kansainväliseen valvontaryhmään ("college of supervisors"), joka muodostuu ns. ydinkollegiosta ("core college") ja yleisestä kollegiosta ("general college"). Ydinkollegiossa toimivat pankin toimintojen ja riskien kannalta keskeisten maiden valvojat; yleisessä kollegiossa ovat edustettuina kaikki kyseistä instituutiota valvovat viranomaiset. Ydinkollegio suunnittelee käytännön valvontatyön ja keskeiset valvontapäätökset, vaikka valvontapäätökset ovat edelleen juridisesti eri viranomaisten vastuulla. Kollegiolla ei siis ole päätösvaltaa. Kollegioon osallistuvat kotivaltion valvojan johdolla tytäryritysten ja rahoitusmarkkinoiden vakauden kannalta merkittävien sivukonttoreiden isäntävaltion valvojat.

TALLETUSSUOJAAN LIITTYVÄT ASIAT KIINNOSTIVAT VUONNA 2007

Rahoitustarkastukseen tuli vuoden 2007 aikana n. 650 kpl yksityishenkilöiden, median ja yritysten yhteydenottoja. Yksi vuoden kysytyimpiä aiheita oli talletussuoja-asia. Lisäksi pankkien, sijoituspalveluyritysten ja rahastoyhtiöiden menettelytapoihin liittyvistä toimintatavoista kysyttiin usein.

TAPAHTUMAKATSAUS

Markkinavalvoja Eija Holttinen siirtyy 3.3.2008 CESR:n (Committee of European Securities Regulators) sihteeristöön.

– Kollegio-malli on osoittautunut toimivaksi, Ratan vakavaraisuusvalvonnasta vastaava apulaisjohtaja **Jukka Vesala** toteaa. Sen avulla on Pohjoismaissa mm. hoidettu vakavaraisuusmallien hyväksynnät, tarkastusten koordinointi ja Basel II:n käyttöönotto ja löydetty useimmiten yhtenäinen kanta päätösasioihin.

– On tärkeää, että saamme yhtenäisen kokonaiskuvan pankkiryhmän taloudellisesta asemasta ja riskeistä. Tähän tarvitaan kaikkien valvojen panosta. Kotivaltion viranomaisen tiivis koordinaatio on tarpeen valvontatyön tehokkuuden lisäämiseksi. Paras lopputulos saadaan, kun valvojat jakavat työt, siten että se valvoja hoitaa, jolla on kyseisen tehtävän suorittamiseen parhaat mahdollisuudet ja osaaminen. Näin voidaan välttää myös päällekkäisyydet.

Jukka Vesala vaikuttaa CEBSin johtokunnassa ja Groupe de Contactin puheenjohtajana EU-tasoisien sääntelyn ja käytännön valvonnan kehittämiseen.

Parasta olisi, että pankin näkökulmasta valvojat toimisivat ikään kuin yhtenä valvojana, ja sen tarvitsisi tuottaa valvojan tarvitsemat tiedot vain kertaalleen. Tähän tavoitteeseen on toki vielä matkaa.

– Valvontaa tarvitaan aina myös isäntävaltiossa paikallisten riskien ja niiden hallinnan valvomiseksi, vaikka monia toimintoja keskitetäänkin ryhmätasolle. Paikallisessa valvonnassa pitää hallita paikalliset luottoriskit, sopimukset ja menettelytavat. Suomessa tarvitaan yhä suomenkielien taitoakin!

Ratassa pitää myös aina olla viimeisin tieto merkittävien pankkien tilasta. Se on perustavoittemme eli rahoitusmarkkinoiden vakauden ja luotettavuuden edistämisen kannalta ensiarvoisen tärkeää, Vesala painottaa.

Valvontatehtävien joustava hoitaminen ja delegointi vaativat vielä kehittämistä

Suurimpia avoimia kysymyksiä ovat valvontatehtävien delegointi ja valvojen kustannusten kattaminen sivukonttorirakenteessa. Sivukonttoreiden osalta kotivaltion valvoja vastaa useimmista valvonta-alueista, mutta kotivaltion valvoja voi delegoida tehtäviä isäntävaltion viranomaiselle. Valvontatyötä voidaan hoitaa myös yhteistyönä siten, että molemmat valvojat osallistuvat tarkastuksille. Sivukonttorit maksavat yleensä vain osan tytäryrityksille määrätystä valvontamaksusta.

CEBS on kesään mennessä tekemässä ehdotuksia käytännön parannuksista ja järjestelyistä. Tavoitteena on määritellä ne tehtävät, jotka voidaan delegoida isäntävaltion viranomaiselta kotivaltioon ja päinvastoin, ja näin lisätä valvonnan kustannustehokkuutta. Samalla kehitetään parhaita käytänteitä yksittäisten valvontatehtävien hoitamiseen valvojen välisenä yhteistyönä. Parhaillaan valmistellaan muutoksia myös EU:n lainsäädäntöön. Pyrimme siihen, että nämä muutokset tukisivat kollegioiden toimintaa ja delegointia.

EU-tasolla valvojen rahoituksesta sivukonttoreiden osalta ei ole vielä juurikaan keskusteltu.

– Joustava kustannusten kattaminen edellyttää tulevaisuudessa sitä, että valvontatyöstä laskutetaan yhä useammin suoriteperusteisesti. Tämä voi tapahtua joko suoraan paikallisilta toimijoilta tai näiden kotivaltion valvojen kautta emoyhtiöiltä. Asia on monitahoinen ja voi vaatia monissa maissa myös lakimuutoksia.

Lisätietoja antaa
apulaisjohtaja Jukka Vesala, puhelin 010 831 5374.

Teksti: Terhi Lambert-Karjalainen
Kuva: Peter Mickelsson

MIKÄ CEBS?

Euroopan pankkivalvojen komitea (CEBS)

- perustettu EU:n komission päätöksellä 2003
- aloitti toimintansa vuoden 2004 alussa
- 3-tason komitea EU:n rahoitusmarkkinoiden sääntelyssä ja valvontayhteistyön kehittämisessä
- kansalliset valvojat sitoutuneet noudattamaan sen antamaa ei-sitovaa ohjeistusta
- jäseniä EU:n pankkivalvojat ja keskuspankit
- puheenjohtaja Kerstin af Jochnik (Finansinspektion, Ruotsi).
- Bureaussa (johtokunta) yhteensä 6 jäsentä, joista yksi (Jukka Vesala) Ratan edustaja,

Kolme pysyvää komitean alaista valmistelutyöryhmää:

- Groupe de Contact, jonka aluetta ovat mm. valvontayhteistyön kehittäminen rajat ylittävien ryhmittymien valvonnassa ja valvontakäytäntöjen yhtenäistäminen vakavaraisuusvalvonnassa, vakavaraisuusudistuksen Pileri 2 asiat, likviditeettiriskin hallinta sekä luotettava hallinto.
- EGCR (Expert Group on the Capital Requirements) vastaa useimmista sääntelykysymyksistä, etenkin edistää vakavaraisuusudistuksen Pileri 1:n implementointia EU-valtioissa.
- EGFI (Expert Group on Financial Information) käsittelee tilinpäätöskysymyksiä ja vakavaraisuuden raportointia (Pileri 3).
- näiden työryhmien lisäksi arviointilautakunta (Review Panel) arvioi EU:n lainsäädännön ja CEBSin ohjeistuksen soveltamista käytäntöön jäsenmaissa

CEBS antaa EU-komissiolle neuvoja pankkitoimialan sääntely- ja valvontakysymyksissä, edistää EU-sääntelyn yhdenmukaista soveltamista ja valvontakäytäntöjen yhtenäistämistä. CEBS edistää EU:n valvojen ja keskuspankkien välistä tietojen vaihtoa ja yhteistyötä arvopaperimarkkinavalvojen komitean (CESR) ja vakuutusvalvojen komitean (CEIOPS) kanssa. CEBS toimii tiiviissä vuorovaikutuksessa rahoitustoimialan kanssa parantaakseen edelleen sääntelyn laatua ja säännösten noudattamista.

CEBSissä on menillään useita vakavaraisuusdirektiivin tarkistamiseen liittyviä neuvonantoja EU:n komissiolle. Yhtenäisiä valvontakäytäntöjä kehitetään useissa vakavaraisuusvalvonnan projekteissa ja valvojen yhteisin koulutustilaisuuksin. EU:n valvojen ja keskuspankkien välistä nopeaa tietojen vaihtoa erityisesti rahoitusmarkkinoiden häiriötilanteiden varalta pyritään parantamaan.

FATF:N MAATARKASTUSRAPORTTI JA UUSI RAHANPESULAKI

Rahanpesun vastainen toimintaryhmä FATF (Financial Action Task Force on Money Laundering) julkaisi Suomen rahanpesun ja terrorismin rahoituksen vastaista toimintaa käsittelevän raportin marraskuussa 2007. FATF suoritti Suomen 3. maatarkastuksen viime vuoden huhtikuussa. Raportti antaa yksityiskohtaisen ja monipuolisen selvityksen Suomen lainsäädännöstä ja toimintaan osallistuvien viranomaisten toiminnasta ja toimivaltuuksista.

FATF piti Suomen rahanpesun ja terrorismin rahoituksen vastaista lainsäädäntöä ja toimintaa kokonaisuutena melko tehokkaana, mutta esitti myös lukuisia parannusehdotuksia. Suurin osa FATFin esittämistä puutteista korjaantuu, kun EU:n 3. rahanpesudirektiivi saadaan täytäntöön uudella rahanpesulalla. Lakia valmistelee sisäasiainministeriön johtama työryhmä, ja hallituksen esitys uudeksi rahanpesulaksi annetaan eduskunnalle lähiaikoina.

Kuva: iStock

FATF teki Suomeen maatarkastuksen huhtikuussa 2007. Ratalle myönteistä palautetta rahanpesun estämistoimista.

Maatarkastusraportissa FATF antaa arvion kunkin FATFin 40 rahanpesun vastaisen ja 9 terrorismin rahoituksen vastaisen suosituksen noudattamisesta. FATFin arvio noudattaa samaa linjaa kuin muissakin EU-maissa, joissa on vastaava sääntelytilanne. Suomi antaa raportin toimenpidesuosituksen toteuttamisesta FATFille 2 vuoden kuluttua.

FATF: Ratan sanktiovaltuudet asianmukaiset, mutta annettujen sanktioiden määrä vähäinen

Rata sai myönteistä palautetta rahanpesun estämistoiminnasta, standardeista ja internetsivuista. Ratan ja muiden valvontaviranomaisten suorittamien rahanpesun ja terrorismin rahoituksen vastaisten velvoitteiden noudattamiseen kohdistettujen tarkastusten määrää FATF pitää kuitenkin vähäisenä. Ratan sanktiovaltuuksia pidetään asianmukaisina, mutta annettujen sanktioiden lukumäärää ja ankaruutta pidetään alhaisena. Raportissa kiinnitettiin huomiota myös siihen, että valvontaviranomaisten sanktiovaltuudet eivät ole tällä hetkellä yhteneväiset. Ratan valvottavien tekemien ilmoitusten määrää pidettiin melko alhaisena ja ilmoitusten epätasaiseen jakautumiseen ilmoitusvelvollisten kesken kehoitettiin kiinnittämään huomiota.

Suomea kehoitetaan lisäksi tehostamaan rahanpesun vastaisen sääntelyn piirissä olevien rahoitussektorin ulkopuolisten ammattikuntien ohjeistusta ja valvontaa.

Suomen maatarkastusraportti on luettavissa FATFin internetsivuilla osoitteessa www.FATF-GAFI.org Mutual evaluation: Finland.

Lisätietoja antavat lakimies Tuija Nevalainen, puhelin 010 831 5294 ja lakimies Maarit Pihkala, puhelin 010 831 5240.

RAHANPESULAIN UUDISTUKSET

Luonnos hallituksen esitykseksi uudeksi rahanpesulaksi korostaa asiakkaan tuntemista ja edellyttää asiakassuhteisiin liittyvien riskienhallintamenetelmien ja asiakassuhteiden jatkuvan seurannan kehittämistä. Rahanpesulaki sisältää uutta sääntelyä asiakkaan tuntemisesta ja asiakassuhteiden seurannasta. Erityisesti tulee seurata sellaisia asiakassuhteita, joihin liittyy tavanomaista suurempi rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riski (ns. tehostettu tuntemisvelvollisuus). Säännöstä epäilyttävän liiketoimen ilmoitusvelvollisuudesta ehdotetaan selkeytettäväksi. Lisäksi rajoitettu tietojen vaihto tehdystä rahanpesuilmoituksesta olisi sallittua sellaisten rahoitusmarkkinoilla toimivien ilmoitusvelvollisten välillä, joilla on samanlainen salassapitovelvollisuus ja jotka ovat osallisena samaan asiakkaaseen liittyvässä transaktiossa.

MIKÄ FATF ON?

FATF on hallitusten välinen maailmanlaajuinen rahanpesun ja terrorismin rahoituksen vastainen toiminta-ryhmä. FATFin jäsenmaat ovat sitoutuneet noudattamaan sen antamia suosituksia ja alistumaan maatarkastuksiin. FATFin jäseniä ovat: Alankomaat, Argentiina, Australia, Etelä-Afrikka, Itävalta, Belgia, Brasilia, Kanada, Tanska, Suomi, Ranska, Saksa, Kreikka, Hong Kong, Kiina, Islanti, Irlanti, Italia, Japani, Luxemburg, Meksiko, Uusi Seelanti, Norja, Portugali, Singapore, Espanja, Ruotsi, Sveitsi, Turkki, Iso-Britannia, Venäjä, USA, EU komissio ja Persianlahden yhteistyöneuvosto. Tarkkailijajäseniä ovat Intia ja Korean tasavalta sekä useat kansainväliset järjestöt ja organisaatiot.

Osa listayhtiöistä jättänyt riskit kuvaamatta

RISKIEN JA EPÄVARMUUSTEKIJÖIDEN KUVAUKSET PAKOLLISIA MYÖS OSAVUOSIKATSAUKSISSA

Osavuosikatsauksen kuvauksessa liiketoimintaan liittyvistä merkittävimmistä lähiajan riskeistä ja epävarmuustekijöistä listayhtiön tulisi tuoda esille niitä tekijöitä ja olosuhteita, jotka toteutuessaan saattaisivat muuttaa listayhtiön näkemystä julkistamisestaan tulevaisuudennäkymistä. Tarkastelussa tulisi keskittyä pääsääntöisesti kuluvaan tilikauteen.

Rahoitustarkastus selvitti syksyn 2007 aikana 70 listayhtiön otantaan perustuen, miten yhtiöt ovat raportoineet vuoden 2006 toimintakertomuksessaan ja tilinpäätöksessään sekä vuoden 2007 tammi-maaliskuun ja tammi-kesäkuun osavuosikatsauksissaan riskejä ja epävarmuustekijöitä. Selvityksessä oli mukana 20 markkina-arvoltaan suurta (large cap) yhtiötä, 21 keskisuurta (mid cap) sekä 29 pientä (small cap) yhtiötä. Yhtiöt edustivat eri toimialoja.

Selvityksen keskeiset tulokset

Vuoden 2006 toimintakertomus ja tilinpäätös: vaihtelevia riskikuvauksia

Selvityksen mukaan tutkituista 70 yhtiöstä kuuden yhtiön vuoden 2006 toimintakertomuksesta puuttui kokonaan kirjanpitolain 3 luvun 1 § 5 momentin mukainen arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Yhtiöt, joilla ei ollut toimintakertomuksessaan lainkaan riskikuvausta, olivat joko pieniä tai keskisuuria yhtiöitä. Suurista yhtiöistä laaja kuvaus oli kolmella neljästä, keskisuurista vain joka kolmannella ja pienistä puolestaan joka toisella.

Riski- ja epävarmuustekijöiden kuvaukset katsottiin 70 listayhtiöstä.

Kuva: iStock

Riskikuvaus oli laaja, mikäli sen katsottiin perustuvan pääpiirteissään Kirjanpitolautakunnan 12.9.2006 antaman toimintakertomuksia koskevan yleisohjeen yleiseen riskien jaotteluun strategisiin, operatiivisiin, rahoitus- ja vahinkoriskeihin. Selvityksen tulosten analysoinnin kannalta on kuitenkin todettava, että laajemman ja suppeamman kuvauksen määrittelyssä voi olla toimialakohtaisia eroja, joten selvityksen tulokset ovat tältä osin suuntaa-antavia.

Riskikuvauksen laajuus vaihteli muutamasta kappaleesta jopa kolmeen sivuun. Laajat riskikuvaukset sisälsivät usein myös laajasti riskien hallintaan liittyviä selostuksia, joita edellytetään muun muassa Corporate Governance Statementissä eikä niinkään toimintakertomuksessa. Riskikuvauksissa havaittiin myös usein kuvauksia, jotka olivat varsin yleispäteviä yhtiöstä riippumatta, joten niiden merkitys sijoittajalle on voinut jäädä vähäiseksi.

Tutkituista yhtiöistä 44 (63 %) oli viitannut riskikuvauksen osalta toimintakertomuksessaan muuhun asiakirjaan, esimerkiksi tilinpäätöksen liitetietoihin, muualle vuosikertomukseen tai yhtiön internetsivuille. Rahoitusriskien kuvauksen osalta viittaukset kohdistuivat pääsääntöisesti liitetietoihin, mutta laajemman riskikuvauksen ja erityisesti riskien hallinnan kuvauksen osalta yhtiöt viittasivat usein vuosikertomukseen sisältyvään Corporate Governance Statementiin tai yhtiön internetsivuilla olevaan laajempaan riski-informaatioon.

Riski-vaikutuksen konkreettinen arviointi on listayhtiölle usein varsin vaikeaa. Tämä näkyi myös tehdyssä selvityksessä. 70 yhtiöstä vain 11 yhtiön toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksestä löytyi jonkinasteisia kuvauksia riskien toteutumisen vaikutuksista. Riskien vaikutuksia voidaan Rahoitustarkastuksen näkemyksen mukaan kuvata esimerkiksi erilaisilla herkkyytlaskelmilla, joilla toimialasta riippuen voidaan havainnollistaa keskeisten tekijöiden, esimerkiksi valuuttakurssien tai muiden yksittäisten tekijöiden muutosten vaikutusta kauden tulokseen tai liikevoittoon.

Riski- ja epävarmuustekijöiden kuvaus myös tilinpäätöstiedotteisiin

Selvityksessä kävi myös ilmi, että tutkituista 70 yhtiöstä vain joka toisella oli tilinpäätöstiedotteessaan myös jonkinasteinen kuvaus riskeistä. Vuoden 2006 tilinpäätöstiedotteisiin ei voimassa olleen lainsäädännön mukaan ollut pakko sisällyttää kuvausta riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Osalla kuvaus oli, koska tilinpäätöstiedote on käytännössä perustunut pitkälti hallituksen toimintakertomukseen, johon KPL on edellyttänyt sisällytettävän arvion merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Vuodelta 2007 laadittavassa tilinpäätöstiedotteessa tulee liiketoiminnan lähiajan riskejä ja epävarmuustekijöitä kuvata myös AML:iin sisältyvän sääntelyn pohjalta, joten selvityksen otantaan mukaan joka toisen listayhtiön tulee täydentää tältä osin tilinpäätöstiedotteensa sisältöä.

Vuoden 2007 osavuosikatsaukset: riskikuvauksen ajankohdat epäselvät

Arvopaperimarkkinalain 5 a §:n 4 momentin mukainen osavuosikatsauksen selostusosassa annettava kuvaus liikkeenlaskijan liiketoimintaan liittyvistä merkittävistä lähiajan riskeistä ja epävarmuustekijöistä puuttui vuoden 2007 ensimmäisestä osavuosikatsauksesta 19 yhtiöltä ja toisessa osavuosikatsauksessa vielä kuudelta yhtiöltä. Riskien ja epävarmuustekijöiden selostusvaatimus osavuosikatsauksissa sisältyi 15.2.2007 voimaan tulleeseen AML:n muutokseen. Vaikka muutos koski jo vuoden 2007 ensimmäistä osavuosikatsausta, on mahdollista, että vaatimuksen voimaantulo oli jäänyt usealta yhtiöltä havaitsematta, ja riskikuvaus puuttui siksi selvästi useammalta yhtiöltä kuin toisessa osavuosikatsauksessa.

Vain 10 listayhtiötä oli viitannut ensimmäisen osavuosikatsauksen riskikuvauksessa tilinpäätöksen riski-informaatioon. Vain osa näistä oli kommentoinut, oliko riskeissä tapahtunut muutoksia tilinpäätösajankohtaan nähden.

Käytännössä kaikilta yhtiöiltä puuttui määritelmä siitä, mille ajanjaksolle riskikuvaus kohdentui. Vain yksi tutkittu yhtiö oli todennut riskikuvauksen kattavan kuluvan vuoden.

Toisen osavuositarkastuksen riskikuvauksessa tilinpäätöksen riski-informaatioon listayhtiöistä oli viitannut selvästi aikaisempaa useampi, lähes 20. Osa näistä oli kommentoinut, oliko riskeissä tapahtunut muutoksia tilinpäätösajan kohtaan nähden. Lähiajan määritelmä puuttui edelleen lähes kaikilta yhtiöiltä.

Osavuositarkastuksen riski- ja epävarmuustekijöiden kuvauksen oli päivittänyt vuoden 2007 toiseen osavuositarkastukseen tutkituista 70 yhtiöstä vain 39 yhtiötä. Muut olivat toistaneet aiemman vuoden 2007 ensimmäisessä osavuositarkastuksessa olleen kuvauksen tai se puuttui kokonaan osavuositarkastuksesta. Joillakin yhtiöillä riskeissä ja epävarmuustekijöissä ei välttämättä ole tapahtunut merkittävää muutosta kolmessa kuukaudessa. Toisaalta on myös mahdollista, että päivittämättömästä riskikuvauksesta välitty sijoittajalle kuva siitä, että listayhtiö ei ole arvioinut asiaa riittävällä huolellisuudella.

Omana kappaleena tai tulevaisuuden näkymien yhteydessä

Vuoden 2007 ensimmäisessä osavuositarkastuksessa tutkituista 70 yhtiöstä 36 yhtiötä oli esittänyt riskit ja epävarmuustekijät omana asiakokonaisuutena omalla otsikolla. Osana tulevaisuuden näkymiä ne esitti 15 yhtiötä. Vastavasti vuoden 2007 toisessa osavuositarkastuksessa omana asiakokonaisuutena ja erillisenä otsikolla riskit ja epävarmuustekijät oli esittänyt 54 yhtiötä, osana tulevaisuuden näkymiä vastaavasti 10 yhtiötä. Rahoitustarkastuksen näkemyksen mukaan esittämistapa voi vaihdella yhtiöittäin liikkeeseenlaskijan tilanteen ja toimialan huomioon ottaen, mutta esittämistavassa tulee kuitenkin olla johdonmukainen.

Yhteenvedo:

- Toimintakertomuksen tulee sisältää KPL:n edellyttämä arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.
- 15.2.2007 voimaan tullut AML:n muutos edellyttää myös osavuositarkastuksissa ja tilinpäätöstiedotteissa kuvattavan liiketoimintaan liittyviä merkittäviä lähiajan riskejä ja epävarmuustekijöitä.
- Tilinpäätöstiedotteen ja osavuositarkastuksen riskikuvaus voi olla erillinen asiakokonaisuus tekstissä tai se voi sisältyä tulevaisuuden näkymiin.
- Kevään 2008 aikana voimaan tuleva liikkeeseenlaskijan säännöllistä tiedonantovelvollisuutta koskeva standardi 5.1 sisältää suosituksia sekä soveltamisohjeita ja

–esimerkkejä sekä toimintakertomuksen että osavuositarkastuksen ja tilinpäätöstiedotteen osalta erityisesti lähiajan määritelmästä, riskien merkityksen arvioinnista sekä riskien ja epävarmuustekijöiden raportoinnista suhteessa riskienhallinnan kuvaukseen.

Selvityksen keskeinen sisältö

Selvityksessä kiinnitettiin toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen osalta huomiota erityisesti seuraaviin tekijöihin:

- Riskejä ja epävarmuustekijöitä koskevan kuvauksen laajuus
- Mahdolliset selventävät ja lisätietoja antavat viittaukset muihin asiakirjoihin tai internetsivuihin
- Sisältyikö riskeihin arvio niiden vaikutuksista listayhtiön tulevaan kehitykseen.

Osavuositarkastuksissa selvitetään

- Sisältyikö katsaukseen erillinen riskeistä ja epävarmuustekijöistä kertova asiakokonaisuus omalla otsikolla vai oliko asiat esitetty osana tulevaisuuden näkymiä
- Oliko lähiaikaa, johon riskeissä viitataan, määritelty tarkemmin
- Oliko riskikuvauksen osalta viitattu toimintakertomus- tai tilinpäätöstietoihin
- Oliko riskikuvausta päivitetty kuuden kuukauden (Q2) osavuositarkastuksessa ensimmäiseen (Q1) osavuositarkastukseen verrattuna.

Lisätietoja antaa

markkinavalvoja Marjatta Virtanen, puhelin 010 831 5363.

RISKEIN JA EPÄVARMUUSTEKIJÖIDEN RAPORTOINTIA KOSKEVA SÄÄNTELY

Arvopaperimarkkinalain (AML) 5 a §:n 4 momentin mukaan osavuositarkastuksen selostusosassa on annettava kuvaus liikkeeseenlaskijan liiketoimintaan liittyvistä merkittävistä lähiajan riskeistä ja epävarmuustekijöistä. AML 6 a §:n 2 momentin mukaan tilinpäätöstiedotteen sisältöön sovelletaan, mitä AML:n 2 luvun 5 a §:ssä säädetään osavuositarkastuksen sisällöstä. Näin ollen tilinpäätöstiedotteen selostusosa on yhteneväinen osavuositarkastuksen selostusosan kanssa. Edellä mainitut muutokset AML:iin tulivat voimaan 15.2.2007 avoimuusdirektiivin voimaansaattamisen yhteydessä.

Toimintakertomuksessa on kirjanpitolain (KPL) 3 luvun 1 § 5 momentin mukaan arvioitava toiminnan laajuuteen ja rakenteeseen nähden tasapuolisesti ja kattavasti merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä sekä muita liiketoiminnan kehittymiseen vaikuttavia seikkoja.

TALLETUSSUOJAAN LIITTYVÄT ASIAT KIINOSTIVAT VUONNA 2007

Rahoitustarkastukselle tulleiden yhteydenottojen määrä kasvoi hieman vuonna 2007. Kaiken kaikkiaan Rataan tuli yksityishenkilöiden, median ja yritysten yhteydenottoja puhelimitse ja kirjeitse yhteensä noin 650. Näistä noin 400 suuntautui menettelytapavalvontaan ja loput viestintään. Lisäksi yhteydenottoja kanavoitui suoraan eri asiantuntijoille.

Pääosa tulleista yhteydenotoista koski pankkien, sijoituspalveluyritysten ja rahastoyhtiöiden menettelytapoja. Syksyn aikana talletussuoja-asiat nousivat yhdeksi kysytyimmistä aiheista ja yhteydenottoja tulee yhä. Talletussuojasta julkaistiin tiedote lokakuussa. Talletussuojaa käsiteltiin myös Rata tiedottaa –julkaisun joulukuun numerossa.

Kuva: iStock

Menettelytavat-toimistoon ja viestintään tuli yhteydenottoja vuonna 2007 yhteensä noin 650.

Pankkeja koskeneiden yhteydenottojen suurin asiaryhmä olivat luottoihin ja niiden vakuuksiin sekä perintään liittyneet kysymykset, mutta myös kortteja ja erilaisia tilinkäyttövälaineitä sekä pankkialaisuutta koskeneet kysymykset lisääntyivät.

Palveluntarjoajan ja yksittäisen asiakkaan välisiä erimielisyyksiä käsiteltiin myös Pankkialan Asiakasneuvontatoimistossa ja Arvopaperilautakunnassa. Pankkialan Asiakasneuvontatoimistoon tuli 1 477 (1 479 vuonna 2006) yhteydenottoa ja Arvopaperilautakuntaan 244 (274 vuonna 2006). Neuvontatoimistossa käsitellyistä asioista suurin osa liittyi pankkien kortteihin, tilinkäyttöön ja maksamiseen sekä luottoihin, mutta myös talletussuoja oli noussut usein kysytyksi asiaksi. Arvopaperilautakunnassa oli eniten kysymyksiä arvopaperivälityksestä, sijoitusrahastotoiminnasta ja sijoitusneuvonnasta.

TAPAHTUMAKATSAUS

Markkinavalvoja Eija Holttinen siirtyy 3.3.2008 CESR:n (Committee of European Securities Regulators) sihteeristöön Pariisiin, missä hänen vastuullaan ovat rahoitusvälineiden jälkimarkkinoihin liittyvät tehtävät.

Julkaisun tiedot
ISSN 1459-644X

Päätoimittaja
Anneli Tuominen

Toimitus
Rahoitustarkastuksen viestintä

Toimitusneuvosto
Terhi Lambert-Karjalainen
Pirjo Kyyrönen
Paula Launiainen
Anu Ranta
Juha Savela